Kristigs Wehstnesis.

Populari sinisks garigs mehneschraksts.

Maksà peesuhtot ar peelikumeem „Labà Wehsts“ pa gadu 1 rubli.

Redakzijas un ekspedizijas adrese: П. Лауберту, Митава, Жагорская 11, P. Laubertam, Jelgawâ, Schagares eelâ 11 (Mitau, Kurland, Russia).

№ 2. Februarî 1911. Isnahk 6. gadu.

Atmiņas.

Atmiņas, wezàs beedrenes
Waj juhs jau atkal klahtu,
Manas domas no tagadnes
Lai sew lihds aiswiļinatu?

Atpakaļ agrajâ behrnibâ,
Atpakaļ seedoņa rihtâ,
Sirds kad tik strauji puksteja,
Zeribam pahrpildita . . .

Eju jums lihdsi, newilzinos,
Kruhtîs jau wiss wehl pa wezam —
Azis ikrihtus eerauga
To paschu sauliti lezam,

Kura tik sposchi usauša
Wiņâs, senajâs deenâs,
Dihglischeem dsihwibu solija
Kailajâs akmiņu seenâs.

Ilgi tihkas apluhkot tàs,
Augt kuràm nahzas tik gruhti;
Akmiņu spraugâs usplaukuschas
Puķites — puschko man kruhti . . .

Tizeju tewim deewischkais spehks,
Tizeju — nu tewi taustu,
Kamehr sawejo sinu es
Sadsihwes zihņâ — laustu.

Atminas, mihkas beedrenes — —
Seedoscha, saka, bij plawa — — —
Kahdas tur sajuhsmas pahrnehma,
Teizu sew: „Pasaule tawa!“

Wihtusè sahle sem kahjam nu tschaukst,
Tas, kas reis bija — wairs nawa;
Tomehr sirds truhtis strauji wehl pukst,
Gaida tà sapņa sawa . . .

Te nu buhs atkal mums jaschkiràs,
Atminas nahkotne mana —
Skaista ta buhs dsihwes wakarâ,
Skaista ais kapsehtas swana . . .

E. S.

Par laiku.

Fr. Beteksa. Tulkojis skolotajs J. Rihs.

Daudz mahzibas wisai dabai sneedz laika likumi, kurus pahrwalda saule un mehnesis un kuri no pascha Raditaja ir rakstiti pee debess welwes. It wiss noteek laikâ un it wisam ir saws laiks, kuru tas nes pats sewî. — Saws laiks saulem, mehnescheem, kometem — parahditees un atkal issust, saws laiks ari ir masajam taurinam, kursch tikai dsihwo daschas deenas. Katram sehklas graudinam ir sewî saws laika likums. Weenas sehklas graudinsch top par weenas wasaras stahdu, lai gan par deesgan leelu un spehzigu, ka peemehram saulgreese, waj kirbis, zita sehklina par diwgadigu stahdu, gan daschreis tik masinu ka peterssili; zita atkal par stahdinu, kas tà ik gadus waischlojas zaur sawàm atwasem, ka pahrnem leelus apgabalus. Tà mums pasihstamà leepa dsihwo lihds astonsimt gadeem, lihdeka — lihds trihssimt gadeem; krauklis — lihds diwsimts; silonis — lihds simtu peezdesmit un wisas radibas waldneeks, zilweks, sasneeds — septindesmit, ja daudz — astondesmit gadus. Kapehz?

Schis laika likums neatkauj dabai darit nekahdus lehzeenus. Lehnam krahjas un peeaug uhdeni; deenu ais deenas un nakti ais naktis krahjas kluzu pileens pee pileena, lihds pehdigi ar pehrkonigu trokschni pluhdi sabragà dambjus un appluhdina wisu apkahrtni. Tà sakrahjas wasaras twaizejoschàs pusdeenas stundâs augstu par mums gaisâ spehki, kuri tad uz mums isgahschas negaisâ un weesulî.

Tà pat ari atſprahgſt pawaſarî uſ muhſu kokeem miljoneem lapu un ſeedu pumpuri, bet wiſu garo ſeemu tos koki ar leelu pazeetibu baroja un gatawoja uſplaukſchanai; ja, daſchs koku draugs jau ſin rudenî noteikt, waj wiņa koki tam nahkamu waſaru bagatigi augļus neſis, waj nè. Tà tas ari gara leetâs. „Steiga peeder Wellam, bet Deewam — meers," ſaka Arabeetis. Nekas nenoteek peepeſchi. No maſàm aiſſkahrſchanam un nepatikſchanam ſakrahjas ruhgtums, kas peeaug un top par duſmam un par neiſdſehſchamu eenaidu; un ja ſchajâ peepilditâ bikerî nahk wehl weens pileens klaht, tad iſlauſchàs uſ ahreeni ilgi aiſturetàs duſmas, un eekams zilweks paſpehj atjehgtees, tad pahrbijuſchà ſlepkawas preekſchâ jau guļ tà noſiſtais, waj nodurtais pretineeks, un breeſmigàs atreebibas deeweete uſbruhk laundaritajam — apſiņa.

Tà pat ari tas notika, kad Sauls Damaſkus preekſchâ tapa par Pahwilu. Jau ilgi preekſch ſchi gadijuma, wiņa ſirdî atgreeſchanai tapa zeļſch ſagatawots, wiņa dedſigâ bauſlibas iſpildiſchanâ un aiſſtahweſchanâ atradàs wiņa atgreeſchanas, it kà dihglî; jau ilgi tas „ſpahrdija pret dſenuli" un baigi ſewi jautaja, waj tas ar ſawu fanatiſko Deewa un wezajo likumu aiſſtahweſchanu neatrodas tikai uſ nepareiſa zeļa.

Tà pat it wiſam, kas leels, pateeſs, labs, deewiſchks, papreekſch jadihgſt, tad jaaug, tad jaſeed un tikai pehz tam tas nes augļus. Jeſus ſaka: „Ta ſeme papreekſch iſdod ſaļumu, tad ſahļi, pehz ſteebru un pehz tam wahrpu." „Mans laiks wehl naw atnahzis, juhſu laiks jau arweenu ir klaht," ſazija Kriſtus reiſ ſaweem mahzekļeem! Juhs eſat akli, ja tizat, wiſs atkaras tikai no juhſu eegribeſchanas, nahkt jeb palikt, apſahkt, jeb pameſt. „Jums nepeeklahjas ſinat nedſ to ſtundu, nedſ laiku, kuru tas Tehws ſawâ warâ ir lizis," ſazija Kriſtus uſ ſaweem mahzekļeem. Ari runadams par leelàm preekſchſtahwoſchàm pahrbaudiſchanam tas ſaka: „Ja ſchàs deenas netaptu paihſinatas, tad neweens neiſglahbtos, bet to iſredſeto labâ, tàs taps paihſinatas." Tà tad ari ſche mums dariſchana ar kahdu deewiſchku laika rehkinu, kas teek augſchâ weſts. Zilweka gara diſchenumu war apſpreeſt pehz wiņa atteezibam, ſihmejotees uſ laiku. Kas maſs, tas kawè ſew laiku, to ſit noſt un nekad wiņam ta naw. Kas garâ leels, tas iſleeto ſew laiku, tas ar to pelnàs kà ar podu un lihdſinas tanî ſinâ Deewam, ka tam ir arweenu laika. Aleksandram Leelam

bij laika ſawôs kara gahjeenos, kuros tas deſmit gados ſew eekaroja paſauleswalſti, weſelàm pusdeenam ilgi ſawâ teltî gulet un atpuhſdamees kraht ſpehkus iſſchkiroſchàm kaujam. Romas keiſars Zeſars atrada ſewim laiku ſawâ karagahjeenâ pahri Alpu kalneem rakſtit Latiņu walodas gramatiku. Kahrlis Leelais, kas wiſu ſawu dſihwi pawadija karos un zeļojumos, atrada tomehr laika deeſgan, lai ſihki intereſetos par ſawu mahjas ſaimneezibu, noteikdams ſaweem daudſajeem nomneekeem kahdas pukes, roſes un lilijas teem ſtahdamas un kahda labiba ſehjama. Luteram bij eeſpehjams ſawâ zihņas laikâ ar keiſaru un pahweſtu rakſtit ſawam dehlinam firſnigas wehſtules un Krommels ſehdedams pee nometnes uguns, rakſtija apzerejumus par pilnigu ſwehtiſchanos.

Muhſu gadu ſimtenim, muhſu paaudſei naw wairs laika — waj ta naw nabadſibas dſihwe. Kà gan mehs neſkrejam, kà nedſenamees, kà nepahrſtrahdajamees, un kad mirſtam, tad paſauli wehl neeſam eekarojuſchi.

Kas ſcho laika likumu neatſihſt, dara neprahtigi. Tahdsgan domà, karawadonam naw zits darams, ka jaht uſ ſkaiſta ſchkimeļa ſawa karaſpehka preekſchâ, lihdſ tas uſduras uſ eenaidneeka, tad pahrs weikli uſbrukumi, un eenaidneeks ſakauts; tahds neſin, zik daudſ puhles, domas un aprehkina, darba ſpehka, wihra duhſchas un prahta, pahrlikſchanas mahkſlas un ſinaſchanas tas nepraſa, armiju uſturet kaujas gatawibâ, to weſt uſ kaujas lauku, to apgahdat ar pahrtiku un kahda leela noſihme tur ir ſahbaku ſolem, patronu hilſem, ja ikkatrai ſkruhwinai pee eerotſcha. Pee ſchahdeem zilwekeem peeder tee juhtupilnee, kuri tiz, ka war paſauli weenâ deenâ, naktî, ja daudſ, gadâ pahrlabot, tihrit, atbrunot, ja pat atgreeſt ar preekſchneſumeem, traktateem, ſapulzem un meera kongreſeem, kas jau gan wiſi paſchi par ſewi labi un teizami.

Schahdi zilweki neſaprot leelo noſihmi, kahda ir laikam, tee nepaſihſt deewiſchka laika pulkſteni, tee neſaprot wehſturi.

Kas uſzelts gaduſimtenos, tas ſabruhk azumirkļos; bet ne tà ſabruhk noſeegumi un gariga ſwehtiba. Garigs ſtulbums un apzeetinaſchana, kas ka lahſts nahzis, dehļ ilgas pretoſchanas pateeſibai; laiziga neſwehtiba, kas zehluſès zaur gaduſimteneem ilgu netaiſnibu, karu jeb tautu iſſuhkſchanu atmakſajas, lai ari tikai pehz gaduſimteneem, un ſchi atmakſaſchana naw tik weegli aiſka-

wejama ar zilwezîgi labi domateem darbeem. Weenu waj otru par ſewi wehl waram ar Deewa palihgu glahbt un pee Deewa weſt; bet tautam un zilwezei, kuras ſawu Deewu atmetuſchas, naw wairs zeribu, tàm lehnam janogrimſt ſchaubu, neprahta, gariga akluma un beſdeewibas juhrâ, lihdſ Deews atkal reiſ ſakuſtinàs Debeſi un Semi, wezo Debeſi un Semi ſatihs, kà pergamenta rulli un ſawu jauno laiku — Deewa laiku uſrakſtîs pee jaunajàm Debeſim.

Gruhts pahrbaudijums.

(Beigas).

Gluſchi tik meeriga, kà tà iſrahdijàs, ſawu mantojumu ſanemot, Wilelmine Spihkern pateeſibâ nebija wis. Winas ſirds lolotàs kluſàs zeribas bij iſputinatas. Gadus deſmit ta mihleja, ſirſnigi un uſtizigi mihleja, kahdu jaunekli, kas gan fon Hillern jaunkundſei nekad nebij patizis. Ar aprehkinu un gudribu jaunkundſe bij Wilelmines iſredſeto ſmahdejuſi, lai gan winai preekſch tam nebij neweena peerahdijuma. Zeeſchi ta uſſtahjas ſawai kalponei, lai ta atſtahtu ſawu lihgawaini. Bet Wilelminei nebij azu preekſch ſawa nahkoſcha dſihwes beedra wahjibam un kluhdam. Weeglprahtis winſch bij. Daſchus gadus jaunaks ne kà wina tas bij. Bet tas wiſs neattureja winu winam ſneegt roku uſ muhſchu. Pehz nedelas bij noliktas kahſas. Maſais dſihwoklits bij no winas kalpones gadu eetaupijuma ſkaiſti un patihkami eekahrtots. Ar to naudu, ko katrâ ſinâ domaja dabut no Hillern jaunkunkudſes kà mantojumu, bij nodomats pirkt maſo, bet eeneſigo pahrtikas pretſchu weikalu. Un ja tagad Wilelminei ſahka ritet karſtas aſaras pahr waigeem, tad tàs bira ta dehl, kam ta nu bij ſagatawojuſe ruhktu wilſchanos.

Bet preekſch ta ſchì ruhktà wilſchanàs bij wehl daudſ daudſ leelaka ne kà Wilelmine bij domajuſi. Winas ſaderinatais ſtahweja aiſ durwim, kad Wilelmine iſnahza no nama, kur tai zaur Hillern jaunkundſes nowehlejumu bij eedota wezà grahmata. Kad ta ſcho mantojumu rahdija ſawam ſirdsdraugam kà ſawu mantojumu no Hillern jaunkundſes, tad tas leelâs duſmâs iſrahwa grahmatu no ſawas lihgawas rokam, ſahka to plehſt, nometa to ſemê un mihdija to kahjam. Ar neaprakſtamu iſſmeeklu tas atteiza ſaderinaſchanos Wilelminei, jo tos deſmit gadus winſch aukſt-

asinigi bij gaidijis weenigi us sawas lihgawas mantojumu. Wilelmine pazehla lehnam un bessuhtigi nizinato grahmatu no dubleem. Scho maso atminu wina tak gribeja paturet no sawas jaunkundses.

Winai bij weza mahte, kas sawu silto weetinu patwerssmê labprahtigi bij atdewusi zitam, pahrleezinata, ka meita dabûs leelu mantojumu no son Hillern jaunkundses. Sawas mahtes dehl ta nu newareja eestahtees atkal par kalponi. Pehz ilgas un gruhtas mekleschanas ta sadabuja diwus peedsihwotajus, kuri ari ehda pee winas galda un kureem ta masgaja weku. Masâ istabinâ tas tik tik ko lahwas. Tomehr ari tad Wilelminei eenahkumu bij par mas. Wina pate ehda beeschi ween tikai sausu maisi, lai mahtei netruhktu wajadsigà ehdeena. Saruhktinata un masruniga ta palaida weenu deenu pehz otras.

Winas agrakais lihgawainis jau bij apprezejees ar zitu — kahdu bagatu atraitni — trihs nedelas pehz tam, kad tas tai bij atteizis. Un nu tas bij pawisam pasudis un ari lihds pauehmis winas naudu, ko ta bij nonehmusi no bankas un tam ustizejusi paglabat, kad bij taisijuschees us drihsàm kahsam.

* * *

Bij auksts seemas wakars. Mahte sehdeja pee krahsns un sildijas. Wilelmine bij eesehdusès tumschâ kaktinâ, atspeedusi galwu pret sawu sposchi puleereto kumodi un nogrimusi domâs. Mihlet wina winu nemihleja wairs, bet sirds sahpeja par to, ka winsch winas ustizibu tik ilgi bij krahpis un tà tai laupijis katru zitu atgadijeenu. Un mas pa masam ta sahka atskahrst, zik labi pasinuse bij winas wiltigo lihgawaini winas jaunkundse. Mas pa masam ta apradinajas ar deenam, ka warbuht tas tikai ir preeksch winas labi, ka ta neko naw mantojusi, jo tad ta buhtu saistijusès us muhschu pee wihreescha, kas prezejis un mihlejis newis winu, bet winas naudu. Un mihlestiba us jaunkundsi sahka atkal atgreestees winas sirdî. Tad ari mantotà grahmata tai tapa mihlaka. Lehnam ta peezehlàs, eededsinaja lampu, panehma wezo grahmatu un gribeja usschkirt to dseesmu, ko winas jaunkundse bij apsihmejusi kà sawu wismihlako dseesmu. Ta schkirstija, schkirstija, bet newareja atrast. Bet te tak tai wajadseja buht, grahmatâ us paschàm beigam. Bet nebij, tikai diwas lapas bij zeeschi salipuschas kopâ un tàs bij beidsamàs, kur tai dseesmai

wajadseju buht. Bet tàs bij pat ſmalki ſalihmetas. Ar naſi tai wajadseja tàs attaiſit walâ un tad tai eekrita klehpî kahda ſihme, kas bij rakſtita ar jaunkundſes trihzoſcho roku:

„Preekſch manas uſtizigas Wilelmines Spihkern.

Ja Tu pateeſi eſi ta, par ko es tewi turu — ja tas, ar ko Tu eſi ſaderinajuſès, ir tik ſlikts un nedailſch, kahds winſch man iſleekas, tad mana zeetſirdiba pahrwehrtiſees preekſch Tewis par ſwehtibu. Tad gan warbut paees ilgaks laiks, lihdſ Tu atradiſi manu nowehlejumu preekſch Tewis, tàs tſchetrideſmitukſtoſch markas, par kuràm mineju ſawâ pirmâ teſtamentê, bet reiſ nahks tas laiks tà kà tà, jo ta Wilelmine, ko es mihleju, neatdos ſcho grahmatu zitam un laſis kahdreiſ tajâ, kad ta buhs tapuſi kluſa — man par peeminu. Bet ja Tu tomehr buhtu zitada, ne kà es Tewi uſſkatu, ja tu duſmâs un eepihkumâ aiſmeſtu ſcho gramatu projam, tà kà ſcho ſihmi atraſtu kahds zits, nu tad lai dabù tàs tſchetrdeſmittuhkſtoſch markas tas Tawâ weetâ, weenalga, kas ari tas tahds nebuhtu, ja tam pret ſcho ſihmi Maura banka iſmakſà."

Tad Welelmine uſbudinajumâ apkampa ſawu wezo mahti, ſkuhpſtija to un aſaras tai ſahka birt pahr maigeem, bet tàs bij — preeka aſaras.

Swaru kauſs.

Kas tew ir draudſe? Gadu gaitâ warbuht Tu pilnam eſi mahzijees ſapraſt, kas Tew wina un kahdi peenahkumi Tew pret winu, bet ari warbuht Tu nemaſ ihſti neeſi pahrdomajis, zik leela noſihme draudſei preekſch Tewis, warbuht pat domà, ka draudſe Tewi kawè tikt uſ preekſchu. Ja tas tà ir, tad atlauj man teikt, kas Tew ir draudſe.

Ta Tew bij glahbeja o ſt a. Jt kà kugis beſ ſtuhres Tu tiki no laika ſtraumes mehtats ſchurp un turp. Paſaule Tew likas pilna no iſmantotajeem, lihdſ Tu reiſ eekluwi oſtâ un atradi laudis, kas pateeſi grib Tawu labumu — Tawas dwehſeles peſtiſchanu.

Draudſe Tew bij ſ k o l a. Ja Tu reiſ uſrakſtitu wiſu to, ko tajâ eſi mahzijees, tad Tew iſnahktu beeſa grahmata. Weena nodaļa tai grahmatai buhtu: Peſtiſchanaspateeſibu atſihſchana,

otra: luhgschanasskola, treschâ: praktiskâ kristigà dsihwe, zeturtà: zihninsch ar sewi paschu u. t. p.

Draudse preeksch Tewis bij ari s l i m n i z a. Kad Tu pahrzeeti sawas behrnu slimibas un daschreis tapi nepatihkams un apgruhtinatajs weesis, tad tomehr tew tur bij daudſ draudsigu palihgu. Un kad Tew usnahza krusts un behdas, tad ta ruhpejas par Tewi, daschâ labâ buhdinâ un gimenê aisluhdsa par Tewi un wisi loti preezajas, kad Tu atkal tiki wadits brahlos un mahsâs.

Draudse Tew bij k a r a s k o l a, kur Tu mahzijees zihnitees pret pascha sirdi, pret grehku un mahzijees zihnitees preeksch ta Kunga leetas. Atminees tikai uswaras saldàs sajuhtas!

Ari n a m a w a l d i s c h a n a s s k o l a bij Tew tawa draudse. Draudse Tew mahzija eekahrtot kristigu dsihwi, mahzija mahjâ Deewu luhgt, behrnus audset, dot, satiktees ar ziteem. Sawas wahjibas tu mahzijees atmest, sateekotees ar daudseem tehweem un mahtem eeksch Kristus.

Katrâ sinâ draudse Tew bij g i m e n e, deewiga gimene, kur Tu jutees kà mahjâs. Tew bij tàs paschas teesibas kà ziteem wiseem. Ja Tew bij jaschehlojas: „Tehws un mahte mani atstahj!" tad tu tomehr wareji sazit: „bet tas Kungs mani peenem" un brahli un mahsas tewi ari peenehma un juta tew lihds un gruhtos gadijumos sewischki glesni. Zik ahtri tad isklihda behdu migla!

Nu padomà tikai, kas Tew wehl wiss naw draudse un tad Tu winu mihlesi un zeenisi diwreis wairak ne kà lihds schim.

Apskats.

Misiones darbiba starp Kreeweem wehrsch us sewi wisas pasaules religiosi interesetо aprindu usmanibu. Pehz 17. okt. manifesta sahkàs moscha kustiba, kura atspogulojas Anglu un Amerikanu kristigos laikrakstos, kuri pasneeds plaschas, jo plaschas sinas par to, kà strahdà Kreewijas religiosais pulss. Gribeju ari „Krist. Wehstn." lasitajeem ko neko lihdsdalit is saweem eespaideem par O d e s a s g a r i g o d s i h w i. Aisrahdischu schoreis us Baptistu darbibu. Te pastahw weena Wahzu un weena Kreewu Baptistu draudses. Abas naw leelas. Kreewu draudse skaita pee 200 loz., Wahzu — ap 100 Odesâ

dſihw. loz. Ubu draudſchu ſpehjigi preekſchgalâ ſtahwdarbineeki: Kreewu draudſes mahzitajs ir paſihſtamais W. G. P a w l o w s, ſchi gada Peterburgas Baptiſtu kongreſa preekſchſehdetajs un Kreewu Baptiſtu organa „Баптистъ“ redaktors. Pleziga auguma, kuplu, eeſirmu bahrdu, winſch atſtahj ihſti patriarcha eeſpaidu. No ſaweem draudſeslozekleem winſch teek loti zeenits. Wahzu draudſes mahzitajs ir K. Füllbrandts, ari Latweeſcheem paſihſtams no 1908. g. konferenzes Weldâ, garigu rakſtu iſdewejs. — Kas atteezas uſ ſapulſchu telpam, tad nekuſtams ihpaſchums peeder tik Wahzu Bapt. draudſei: 2-ſtahwu nams nes deeſgan leelu nomu un tà atweeglo draudſei naſtu, kas zehluſees namu eepehrkot. Sehtâ uſzelts neleels luhgſch. nams; kurâ tilpſt ap 200 perſ. Sapulzes pee Wahzeeſcheem teek pawahji apmekletas. Weenu laiku tika mehginats turet lihdſ ar ewang. Godina atnahkſchanu iſ Baltijas Latw. ſapulzes, bet pehdejâ laikâ ſchis ir paſudis iſ redſesaploka un ſapulzes ir pahrtrauktas. — Pee Kreeweem turpreti atklahjas gluſchi pretejs ſkats. Sema telpa, deeſgan nepeewilziga, kà no ahreenes, tà no eekſchpuſes, katru ſwehtdeenu ir pahrpildita. Sehdweetas buhs apm. 400, bet 500—600 apmekletaju eerodas paſtahwigi, pa leelakai dakai weenkahrſchi kaudis. Ja, Kreewu tauta ir religioſa, mihl deewwahrdus. Ne par welti Kreewu rakſtneeki — ſlawofili apgalwo, ka peſtiſchana nahks no Ahraju tautas. Bet redſot to, ka Kreewi ſirdigi ſeko kn. ſw. Wladimira iſteizeenam: „На Руси есть веселіе пити“ gruhti nahkas tam tizet.

Kreewu ſapulzês daudſ kas uſkriht Latweetim. Jau pee paſchàm durwim atduras uſ grahmatu galda, kur pa ſwehtdeenam duhſchigi tirgojas ar garigà ſatura grahmatam un lapinam. Bet Kreews par to neko neiſtaiſa. Bet leetas, pawiſam neſwarigas, tas eewehro ſtingri: ſapulzês ir wihreeſchu un ſeeweeſchu puſe. Ja kahds nejauſchi eemaldas nepeederigâ weetâ, tas teek luhgts to atſtaht. — Paraſti uſſtahjas diwi runataji, katrs runà 15—20 min. Stundu garus ſpredikus, kà pee mums Latwijâ wehl weenâ un otrâ weetâ, Kreews nemihlè. Ewangeliſazijas ſapulzês, kas paraſti noteek ik ſwehtdeenas wakaru plkſt. 6*) —

*) Tahdu paraſchu nebuhtu pa ſliktu eeweſt ari pee mums. Tas aiſſargatu daſchu labu no jauneeſcheem apkahrtblanditees ſwehtd. wakareem.

draudſe nepeedalas kopigâ dſeedaſchanâ. Dſeed tikai koris, apm. 50 perſ. leels, deeſgan labi ſkolots ſem K. Füllbrandta jaunakâ wadibas. Loti beeſchi uſſtahjas ari ſoliſti; patihkama pahrmaina. — Pa ſeemasſwehtkeem koris ſamahzijàs weeglaku oratoriju „Betleme“ harmoniuma pawadibâ un paſtiprinatâ ſaſtahwâ. Dſeedaja 45 min. beſ pahrtraukuma, un, kà daſchi „konzertâ“ eeraduſchees muſikasprateji (kahds bijis operu dſeedatajs, weens muſikasſkolotajs ar kundſi, klaweerumahkſlineezi, un kahds pareiſtiz. baſnizaskora wadonis) iſſazijàs, koris iſpildija ſawu uſdewumu preekſch mihlotajeem loti labi. Kà kurioſumu war minet, ka baſnizas korawadons gribeja no Kreewu Baptiſtu korawadona dabut preekſch ſawa kora weenu ſoprana dſeedataju, winſch domaja, ka tas nebuht naw trauzejoſchi, ja wina dſeed abos koros. Saprotams, ſchis preekſchlikums tika atraidits. — Darbs ſtarp jauneeſcheem wehl naw nezik attihſtits. Teek turetas tikai bihbelesſtundas. Pee jaunawam nekas neteek darits; tàs atſtahtas ſawam liktenim.

Tika mehginats turet kopâ ar wahzu jaunatni preekſchneſumuſtundas Kreewu walodâ, jo Wahzeeſchi te prot kreewiſki. Uſſtahjàs daſchi no uniwerſitates ſtudenteem ar preekſchneſumeem. Ja, es eeminejos par ſtudenteem. Baptiſtu ſtudenti ar pahris ziteem tuwak ſtahwoſcheem pag. gadâ tureja Bihbeles ſtundas, kur laſija ewangeliju pehz komentara, ko iſdewis Peterburgas Kriſt. Stud. pulzinſch, pee Markus ewangel. Tika ſperti ſoli, lai ſaſneegtu plaſchakas ſtudejoſchas jaunatnes aprindas. Nowembrî atbrauza no Peterburgas Wiſpaſaules Kriſt. Stud. Saweenibas Kreewijas ſekretars bar. P. Nikolai, lai turetu religiſkus preekſchneſumus. Bet Odeſas pilſehtaspreekſchneeks gen. Tolmatſchows iſſkaidroja, ka winſch, kà pareiſtizigàs baſnizas uſtizigs dehls, newarot beſ biſkapa atlaujas ſchinî leetâ rihkotees. Pehdejais nedewa ſawu atlauju ſchim paſahkumam. Wiſpahr, pareiſtizigà baſniza, kà wiſur, tà ari te ſtrahdà pret „ſektanteem“. Jeparkijas namâ, kur ir leela ſahle preekſch 1000 perſ., teek ſarihkotas „ſarunas“ (бесѣды). Pa Seemſwehtkeem tur dedſinaja preekſch behrneem tà ſaukto „Betlemes ſwaigſni“ — Seemſwehtku eglite tatſchu ir proteſtantu iſgudrojums.

Beſ Baptiſteem Odeſâ wehl darbojàs tà ſauktee „Ewangeliſkee Kriſtigee“. Jhſtenibâ tee ir tee paſchi Baptiſti; wineem

nepatihk schis „neglihtais“ wahrds tikai. Winu organisazija ir wahjaka, kà pee Baptisteem, ari primitiwaka. Tur ir wesela komiteja no 10 wihreem, kas sprediko pehz kahrtas. Bes tam, zik nowehroju, schee laudis ir leekuligi, godkahrigi; ne par welti tee atschkihruschees no Baptisteem sawu ihpascho noluhku dehl. Interesanta parahdiba ir misionara Rosenberga Schihdu kristigo draudse. Winu sapulzes waloda ir maisijums no Wahzu, Kreewu walodam un schargona. Te kahds peemehrs: „Es ist bei den Juden eine стремленіе, und sie bekommen nicht früher успокоеніе, bis sie nicht haben die спасеніе“.

Studiosus.

No Leepajas Nazaretes draudses mums raksta kahds brahlis, atteezotees us U. F. rakstu „Mass pahrskats“ schigada pirmâ numurâ, aisrahdidams, ka Latw. Bapt. Jaun. statistika nebuht neleezinot par Nazaretes beedribu wahjaku darbibu ne kà zitàm beedribam, samehrâ ar beedru skaitu, ka Nazaretes beedribas neesot pahrtraukuschas sakarus ar zitàm beedribam un wispahrigâs jauneeschu sapulzês nekad neesot truhkuschas, ka „ar nopeetnibu zehlus darbus strahdajot, wajagot klusibas un meera“ un tad par Nazaretes draudses jauneeschu darbibu wahrdu pa wahrdam raksta tà:

„Nazaretes jaunekļu un jaunawu beedribu darbiba, ihsumâ sanemot, buhtu sekosha: Abas beedribas notura kopigi, isnemot 3 mehneschus wasaras brihwlaiku, katru otrdeenas wakaru sawas beedribas stundas, kà: luhgschanu, preekschnesumu, bihbeles, kristigas basnizas wehstures un jautajeenu stundas, tad pirmâ un treschâ mehnescha swehtdeenâs darischanu stundas, bes tam ari schad un tad sarihko atklahtus preekschnesumus. Jaunawu beedriba wehl strahdà rokdarbus un sarihko isloseju-mus un abas beedribas isdala traktatus, apmeklè slimus un zeetejus un sneeds pehz eespehjas teem pabalstus. Swehtku un isrihkojumu gadijumos sastahdàs ihpaschi beedribas kori un tahdejadi no wisa sazità redsams, ka beedribas pehz eespehjas darbojas gan.“

Ewangelistu Tschepmena — Alekšandra pamodinaschanas sapulzes Tschikagâ beiguschàs un tagad par tàm mums peesuhtijis J. Meesis no Tschikagas ihsu pahrskatu: „Sapultschu ilgums 6 nedelas; sapultschu skaits pa wisu pilsehtu

(grupâs) 835; apmekletaju skaits 800,000; pamodinato skaits 10,000; kolekschu 39 sapulzês sem Tschepmena un Aleksandra wadibas 14,000 dahleri; 30 kolekschu, kas turetas pusdeenas sap. teatrî 2,000; 766 grupu sapultschu kolektes 42 basnizâs 63,000; ihpascha kolekte preeksch Tschepmena-Aleksandra 15,000; 26,000 ewang. dseesmu pahrdotu 5,500. Kopâ 99,500 dahleru jeb 1,920,000 rubtu. — Preeksch sapulzem bij uszeltas diwas teltis, kurâs katrâ wareja saeet 5,000 zilweku. Katra telts maksaja 6,000 dahleru. Schîs sapulzes rihkoja sewischka komiteja no wisâm tizibasschkiram un schîs komitejas preekschgalâ bij eewehrojami weikalneeki un kapitalisti.

Dr. Otto Funke, pasihstamais Bihbeles tizigo aprindâs slawenais Luteranu mahzitajs un eezeenitais rakstneeks, nomiris Otrâ Seemasswehtku deenâ 1910. g., sawâ darba weetâ, Bremenê, tai paschâ pilsehtâ, kur liberalai teologijai bij reis kahds zits mahzitajs, kas nekristija wairs behrnus us Trihsweenigo Deewu, bet gan us wisu skaistu, labu, daitu. Tà tad tur, kur zilweks sawu prahtu eezeł par sawu deewu, Deews nostahda ari kahdu sposchu bahku, kas rahda us Debesim. Funke ir sarakstijis 27 sehjumus labu kristigu rakstu un zaur sawu satiksmi un spredikeem daudseem bijis par leelu swehtibu. Funke dsimis 1836. gadâ, 9. martâ. Weselibâ, augumâ un usstahschanâ Funke newareja skaititees pee pirmajeem, bet garâ un wahrdos un dsihwê tas bij leels.

Profesors D. Warneks, muhslaiku eewehrojamakais misiones wehsturneeks, leetpratis un draugs, miris — ari Otrôs Seemasswehtkos 1910. g., 77 gadus wezs. Warneks misioni nostahdijis sinibas augstumos un tà modinajis daudz waldsinajuma preeksch misiones isglihtotâs aprindâs. Warneks bij Luterans.

Angļu walstsdomê jeb pahrlamentâ ir 670 lozekļu. No teem ir 140, kas peeder pee tà sauktàm brihwam draudsem, to starpâ 23 Baptisti.

Jelgawas statistika. Pehz pehdejam sinam Jelgawâ ir 40,400 eedsihwotaju, daschadu fabriku skaits 25, fabrikâs nodarbinato strahdneeku skaits 2,700. Jelgawas aprinkî ir 40 keegelnizas ar 3,200 strahdneekeem.

Wispasaules Baptistu statistika paschlaik kà isnahkuse un usrahda, ka tagad pasaulê ir pa wisam 6,715,211 Baptistu draudses lozekku, isdalitî 65,048 draudsês. Ja salihdsina pehdejo triju gadu skaitlus, tad redsams, ka pa scheem trim pehdejeem gadeem Baptistu skaits wairojees par wairak ne kà pus miljonu lozekku.

1904. gadâ lozekku skaits bij	5,761,945
1907. " " " "	6,195,817
1910. " " " "	6,715,211 —

Wisleelakà wairoschanàs notikusi Seemeļ-Amerikâ, bet ari Eiropâ, it sewischki Kreewijâ Baptisti stipri wairojuschees.

Baptistu skaits us pasaules dalam isdalas 1910. gadâ schahdi:

Eiropâ	581,734
Asijâ	186,092
Afrikâ	14,785
Amerikâ	5,905,006
Australijâ	27,594

Daschi issazijuschi domas, ka Baptisteem warot buht panahkumi tikai pee semakàm un nemahzitakàm lauschu schkiram, bet statistika peerahda, ka tahdas domas nepareisas. Amerikâ un Anglijâ, schinîs tautâs, kuras nes attihstibas karogu zitu tautu preekschgalâ, Baptisteem wisleelakee panahkumi. Tà tad Baptistu misionei no gaismas, skolam un kulturas naw ko bihtees, bet jo gaisma kahdâ semê, tautâ un walstî wairak isplatas, jo ari Baptistu mahziba tur atrod wairak peekrischanas.

Gada pahrskats 1910. gadam par Jelgawas Baptistu jaunzelamàs basnizas kasi.

Draugu un labwehlu ecemaksajumi:

E. Lahze 3.60, K. Scheibe 1.20, G. Scheibe 1.20, P. Weinbergs 1.20, W. A. Klawinsch —.50, Schwarzkünstlers 1.20, A. S. —.20, Kleinmans 1.00, Bridags —.10, J. Fischer —.20, A. Jorden —.10, A. Ukſche 1.80, A. Zihruls —.90, Jugla —.70, A. B. 1.05, R. Leepinsch 1.20, Kr. Sankowskis 3.00, K. Sarkis 1.05, J. Badas 3.00, Treimans 1.10, N. Rigait —.50, Dserwe —.35, P. Ehrin —.30, J. Behrsinsch —.10, Schubura kgs 1.00, Schubura kdse 1.80, Gordan 1.20, O. Ausin —.40, J. Bauders 1.20, L. Daum —.30, R. Walke —.10, A. Michelson —.30, J. Ukſche —.20, J. Guhtinsch —.30, N. N. —.30, J. Kustoff —.35, Luzisa Wanag 1.20, D. Nietz 1.20, K. Breede 1.00. Kopâ 36 rbl. 40 kap.

Draudseslozekļu eemaksajumi:

J. Alksne ar gim. 24.00, J. Arajs 3.00, A. Araj 10.00, P. Augstrose 6.00, Jehk. Preede 1.20, T. u. E. Pelns 3.10, D. Balodis ar seewu 5.00, A. Ausiņ 1.90, J. Pelns ar seewu 1.00, K. Empels ar seewu 12.00, W. Empels 6.00, A. Grosbardts ar seewu 10.00, L. Gaber 6.00, A. Fetzer 1.20, A. Gerzs ar seewu 1.20, G. Jürgenson 1.00, J. Jerschewitz 13.20, M. Paltinsch ar seewu 8.00, J. Jostinsch 6.05, E. Jeschewitz 2.40, E. Jürgenson 4.80, A. Jürgenson 2.40, Jehk. Krogeris 5.00, K. Kuhlbergs 12.00, Ed. Kuhlbergs 1.00, J. Kergalwis ar seewu 3.60, G. Kergalw 1.40, O. Laizis 10.00, J. Lahze 1.20, Fr. Otto 1.20, A. Rosental 5.00, A. Straufman —.50, F. Schönweteris 3.50, D. Wilson 1.80, F. Masbergs ar seewu 4.50, Strihke —.60, A. Masurkewitz 12.00, J. Wajeiks ar gimeni 12.00, J. Ezetajs ar seewu 2.35, E. Ezetaj 1.20, J. Kahposts ar seewu 11.00, J. Seedinsch ar seewu 12.50, A. Wilsons ar seewu 12.00, K. Schepsky 3.00, L. Preedneek 1.20, D. Ulsche 4.70, Anna Grimm 3.80, Lagsdiņ —.60, M. Ehrin 6.00, Klawiņu gim. Dobelē 3.60, P. Lauberts ar gim. 24.00, A. Lemchen 2.00, H. Hechts 1.60, L. Jürgenson 1.80, J. Galkens 1.50, A. Ozchs 5.60, J. Folkmans 1.50, Krischj. Alksne 10.00, Greeta Alksne 5.00, K. Kalninsch 2.00, D. Kartufel 1.45, Rosenfeldt 3.80, K. Krastinsch 2.40, Jankowskis —.60, E. Hecht 1.20, A. Seemel —.60, A. Stefenhagen —.60, L. Bluhman —.90, Ed. Lahze 1.10, F. Preisbergs 1.30, K. Preisbergs 1.00, D. Weinbergs —.50, J. Weinberg 1.20, Law. Biteneek —.50, G. Meese (Amerikā) 4.00, H. Redins (Amerikā) 20.00, J. Alsinsch 5.00. **Kopā 367 rbl. 85 kap.**

Eenehmumi.	% papīr.	Skaidrā naudā.		Isdewumi.	% papīr.	Skaidrā naudā.	
	R.	R.	K.		R.	R.	K
Pahrwedums uf 1/I 1911.	500	169	48	Par 1 kol. grahmatu .			35
No draugeem un labwehļeem		36	40	Nogulditš uf augļeem		350	—
No draudses lozekļeem		367	85	Zeļa nauda		3	—
Uf proz. nogulditš . .	350						
Prozenti par nogulditš jumu		41	50				
No jauneeschu isrihkoteem wakareem .		23	68				
No prezetu mahsu beedribas		20	—				
No draudses swehtkeem		16	14				
No jauneeschu beedribas		10	—	Paleek kasē uf 1/I 1911.	850	331	70
Kopā	850	685	05	Kopā	850	685	05

Kasseeri: K. Kuhlbergs un J. Alkšnis.

Wehstulneeks.

Sanehmam preekſch Paganu Miſiones no Jelgawas Baptiſtu jauneeſcheem 5 rublus, no kahdas mahſas Jelgawâ 25 rublus, no A. Groſsbarta Jelgawâ 2 rublus, no T. Abolkalna Strugos 50 kap., no K. D. Krimuldâ 5 rublus; preekſch Zeetuma Miſiones no Jelgawas Bapt. jauneeſcheem 5 rublus, no m. Roſental Jelgawâ 2 rublus, no J. Alkſchņa Ruhjenê 3 rublus, no T. Abolkalna Strugos 50 kap, no K. D. Krimuldâ 5 rublus, no Wilſona Jelgawâ 2 rublus, no P. Lauberta Jelgawâ 20 rublus; preekſch Jelgawas zeetumeem no m. Roſental Jelgawâ 2 rublus. — Tà tad preekſch Zentralà Zeetuma eenahzis jau 38.50 kap., bet wehl wajag 141.50 kap., ja mehs gribam Zentralzeetumu wiſu gadu apgahdat ar 200 ekſ. „Kriſtiga Wehſtneſcha" un ja mehs ſchos 200 ekſ. aprehkinam par 180 rubleeem. Nu, ſuhtiſim tik ilgi tos 200 ekſ., zik ilgi par teem eepluhdis nauda. Tagad par janwari, februari un pus martu ir ſamakſats, jo katrs mehneſis makſà 15 rublus.

Preekſch Jelgawas jaunà luhgſchanas nama un ſkolas buhwes zaur br. Redinu peeſuhtiti dahwinajumi no **Tſchikagas Baptiſtu dr.** lozekleem ſchahdas ſumas: F. Blumbergs 10 rublus; A. Sutte 9 rbl. 70 kap. J. A. Steinberg 3 r. 88 k.; Anna Ulbert 3 r. 88 k., Schano Roſit 3 r. 88 k.; W. B. Mureneek 3 r. 88 k; J. Kenin 3 r. 88 k.; K. Otman 3 r. 88 k.; Aug. Mühlberg 3 r. 88 k.; J. Schiling 3 r. 88 k.; H. R. Palmer 3 r. 88 k.; Chr. Schone 3 r. 88 k.; F. Klabe 2 r. 91 k.; P. P. 2 r. 91 k.; O. Pauſar jkdſe 1 r. 94 k.; Jakob Sprude 1 r. 94 k.; W. Grawinſch 1 r. 94 k.; Ilſe Grawin 97k.; Alberts Palmers 1 r. 94 k.; O. Kupper 1 r. 94 k.; A. Pramald 1 r. 94 k.; Fr. Skuje 1 r. 94 k; Ed. Kurzits 1 r. 94 k.; W. Waldbachs 1 r. 94 k.; Sihlis Jehkus 1 r. 94 k.; N. N. 1 r. 94 k.; S. L. Ekſchtein 97 k.; R. Jakobſon 97 k.; J. Krauſe 97 k.; L. Krauſe 97 k; F. Schmidt 97 k.; F. Schilling 97 k.; Marija Birgel 49 k.; H. Rodina 3 r. 88 kap.

No Melroſes Latw. Bapt. draudſes lozekleem: J. F. Preede 3 r. 88 k; Jahnis Galkins 1 r. 94 k.; J. Preede 1 r. 94 k.; Ed. Stebels 1 r. 94 k.; R. Preede 97 k.; K. Dambis 97 k.; Alex. Akkeron 97 k.; Lena Frieman jkdſe 49 kap.

Pee zitâm draudſem peederoſchi tauteeſchi Tſchikagâ un Melroſê: Mrs. Jakob Baumann 9 r. 70 k.; John Sproude 5 r. 82 k.; John Groſs 3 r. 88 k.; H. A. G. 3 r. 88 k.; J. Ekſtein 1 r. 94 k.; Rob. Gutenberg 1 r. 94 k.; Kahds draugs 1. 94 k.; K. Ruben 1 r. 94 k.; K. Pikel 97 k.; Schmehl 1 r. 94 k.; Ernests Rentz 1 r. 94 k; Peter Auſing 1 r. 94 k.; J. Meeſe-Sirup 97 k.; Lidija Laurenait jkdſe 49 kap.

Kopâ 149 r. 21 kap.

Luhdſam loti, muhs atwainot, ka neiſſuhtam ſchim numuram lihdſ **„Labo Wehſti ewangeliſazijai un koreem."** Paſchulaik pabeidſam „Ewangelijuma Dſeeſmu III." drukaſchanu, tà kà tàs nu ir nodrukatas un dabujamas, zaur ko noſchu drukatawa bij loti aiſnemta, un bijam loti nodarbinati, eerihkojot muhſu weikalu. Ar treſcho numuru iſſuhtiſim arī otrà numura „Labàs Wehſtis ewangeliſazijai un koreem"

Wiſeem, kam ruhp kriſtigas pateeſibas iſplatiſchana, waru paſtrot, ka ar tu Kunga palihdſibu, eſmu paplaſchinajis ſawu darbibu — eſmu atwehris

grahmatu, ſkatu karſchu un rakſtamu leetu pahrdotawu,

Jelgawâ, Schagares eelâ Nr. 11, paſcha namâ.

Muhſlaika grahmatu weikalos garigu grahmatu, pat beeſchi Bihbeles, gandrihſ nemaſ naw un ja tàs ir, tad kaut kur ſtuhritî; turpreti nekriſtiga, pat deewleedſiga literatura rehgojas waj katrâ grahmatu pahrdotawas logâ un waj uſ katra grahmatu pahrdeweja galda tirgos. Manâ weikalâ pirmo weetu eenems Bihbele, otro — tàs grahmatas, kas Bihbelei wiſtuwak. Zaur rakſtu, wahrdu un iſtureſchanos gribu teem, ar ko mans jaunais uſſahkums — mans weikals wedis ſakarâ, aiſrahdit uſ To, no ka iſpluhſt dſihwiba un kuru laudim wajag wairak ne kà deeniſchku maiſi. Bihbeles un kriſtigu grahmatu iſplatiſchana buhs mana weikala galwenais uſdewums.

Bet weikalam, ar ſcheem pamata likumeem, kas tik pretigiſchi laika garam, naw eeſpehjams paſtahwet, ja to nepabalſtatee, kas wehlas, lai ſchahds weikals paſtahwetu! Tadehl loti luhdſu, ja maſ eeſpehjams, pirkt grahmatas, ſkatu kartis un rakſtamas leetas manâ weikalâ un paſtellet eekſchſemes un ahrſemes laikrakſtus zaur mani. Ja kahda grahmata, waj zits kas, kas atteezas uſ manu weikalu, man kà jaunam eeſahzejam, tuhlin nebuhtu pee rokas, tad to wiſâ drihſumâ apgahdaſchu. Apſtellejumus no zitureenes iſſuhtiſchu pa paſtu, waj dſelſszeku un pat nerehkinaſchu ſuhtijuma naudu teem, kas weenâ paſtellejumâ paſtellès par rubli ari mana apgahdeena grahmatas.

Peenemu labpraht kreetnas grahmatas no grahmatu iſdeweejeem komiſijâ un waru ar ſkaidru apſinu, ſkatotees uſ ſawu wairakgadigo lihdſſchinejo weikaliſko gaitu, ſazit, ka apgahdataji, komiſijâ dodami, ne kapeiku pee manis neſaudès.

Gribu iſſuhtit ari kriſtigus kolporteerus un tadehl luhdſu ſarakſtitees ar mani par iſſuhtiſchanas noſazijumeem tos, kas nopeetni gribetu kà kriſtigi kolporteeri iſplatit kreetnu rakſtneezibu.

Tà tad uſ preezigu kopdarbibu ſweizinu ſawa uſſahkuma weizinatajus!

Jelgawâ, 27. janwarî 1911. g. **P. Lauberts.**

Adwokats J. Buchholzs,

runajams

Rigâ, Leelajâ Newas eelâ Nr. 28.

Redaktors-iſdewejs: P. Lauberts.

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahņa eelâ Nr. 8 (pretim Jahņa baſnizai).